



Верховний  
Суд

Штучний інтелект: застосувати  
ігнорувати

недозволено

**Ян БЕРНАЗЮК,**

суддя Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду,  
доктор юридичних наук, професор

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ

Усеукраїнський семінар для помічників суддів  
«Цифрова обізнаність помічника судді»  
29 жовтня 2024 року

## Пов'язані поняття

1. Незалежність судді
2. Цифрова компетентність
3. Принцип заборони зловживання процесуальними правами
4. Принцип процесуальної економії
5. Принцип правової визначеності
6. Єдність судової практики
7. Мотивованість судового рішення
8. Національна безпека
9. Право на приватність
10. Академічна доброчесність та авторські права
11. Довіра до суду

# НОВІ ПРИНЦИПИ ЗДІЙСНЕННЯ СУДОЧИНСТВА

1. Принцип пріоритету національної безпеки
2. Принцип залучення технологій штучного інтелекту
3. Принцип відповідальності перед майбутніми поколіннями
4. Принцип максимальної наближеності судді
5. Принцип суддівського активізму
6. Принцип врахування нових форм суспільних інтересів

## Галюцинація (штучний інтелект) <https://uk.wikipedia.org>

У сфері штучного інтелекту (ШІ) галюцинація – це згенерована штучним інтелектом відповідь на запит, яка містить неправдиву або оманливу інформацію, подану як факт. Наприклад, чат-бот, що галюцинує, у відповідь на запит створити фінансовий звіт для компанії, може надати неправдиву інформацію, що її дохід компанії становить абсолютно фантастичну суму, вочевидь вигадану.

Такі вигадані відповіді або твердження про неіснуюче називають «галюцинаціями», уподібнюючи їх людським галюцинаціям. Ключова відмінність між людськими і ШІ-галюцинаціями полягає в тому, що галюцинації людей зазвичай викликані помилковим сприйняттям або хворобою, тоді як ШІ-галюцинації належать до категорії необґрунтованих відповідей або переконань.

Термін «ШІ-галюцинація» набув популярності приблизно у 2022 році разом із появою деяких великих мовних моделей (LLM), як ChatGPT. Користувачі скаржилися, що такі чат-боти часто безглуздо додають у створюваний ними контент правдоподібні, але хибні твердження. Станом на 2023 рік, аналітики вважають часті ШІ-галюцинації основною проблемою технології LLM: за деякими оцінками, чат-боти галюцинують до 27 % часу.



Microsoft Copilot  
Продуктивність

Відкрити

Які негативні результати для орди після останнього засідання БРІКС?

Я

На жаль, я не знайшов конкретної інформації про негативні результати для орди після останнього засідання БРІКС. Можливо, ви маєте на увазі іншу подію або потрібні деталі, які ви могли б поділитися? Я з радістю допоможу, якщо у вас є більше контексту.

Дивно, що ти нічого не знаєш про розпочате позавчора засідання БРІКС у Казані

Вибачте за це! Давайте я підготую для вас короткий огляд.

Брікс засідання в Казані, що розпочалося позавчора, було спрямоване на обговорення стратегічних питань економічного співробітництва та політичного діалогу між країнами-учасницями. Це засідання стало важливим кроком у зміцненні співпраці між країнами БРІКС (Бразилія, Росія, Індія, Китай та Сполучені Штати) та їхніх партнерів.

Чи є щось конкретне, що вас цікавить щодо цього засідання?

Дуже дивно, що ти вважаєш, що США входить до БРІКС

Ой, це моя помилка! Сполучені Штати не є частиною БРІКС. БРІКС складається з Бразилії, Росії, Індії, Китаю та Південної Африки. Прошу вибачення за помилку. Щось ще цікавить про це засідання?

# КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

## Стаття 124

1. Правосуддя в Україні здійснюють виключно суди.
2. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються.
5. Народ безпосередньо бере участь у здійсненні правосуддя через присяжних.

## Стаття 127

1. Правосуддя здійснюють судді. У визначених законом випадках правосуддя здійснюється за участю присяжних.
3. На посаду судді може бути призначений громадянин України, не молодший тридцяти та не старший шістдесяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років, є компетентним, добросовісним та володіє державною мовою. Законом можуть бути передбачені додаткові вимоги для призначення на посаду судді.

## Стаття 129

3. Судочинство провадиться суддею одноособово, колегією суддів чи судом присяжних.

## Закон України «Про судоустрій і статус судді»

Стаття 157.

1. Кожний суддя має помічника (помічників), статус і умови діяльності якого (яких) визначаються цим Законом та Положенням про помічника судді, затвердженим Радою суддів України (рішення 18.05.2018 № 21).
2. Помічником судді може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту і вільно володіє державною мовою. Помічники суддів Верховного Суду повинні також мати стаж професійної діяльності у сфері права не менше трьох років.
3. Судді самостійно здійснюють добір помічників. Помічник судді призначається на посаду та звільняється з посади керівником апарату відповідного суду за поданням судді.
4. Помічники суддів з питань підготовки справ до розгляду підзвітні лише відповідному судді.

## Професійний стандарт «СУДДЯ» <https://uba.ua/documents>

30 серпня 2024 року Асоціація правників України представила результати проекту «Підтримка реформи класифікатора професій, розробка стандартів юридичної професії»

### **Таблиця цифрових компетентностей:**

1. Здатність використовувати цифрове обладнання, системне та прикладне програмне забезпечення (застосунки, у т. ч. онлайн), мережу Інтернет для вирішення робочих завдань.
3. Здатність інтерпретувати дані, інформацію, цифровий контент, отримані з прикладного програмного забезпечення.
5. Здатність застосовувати цифрові технології та інструменти для професійної комунікації та співпраці.
6. Здатність захищати цифрові пристрої, цифровий контент та цифрову ідентичність.



# Порівняння людина – штучний інтелект

## Що ШІ може робити краще за людину:

- **Обробляти великі обсяги інформації:** Я можу швидко знаходити інформацію з різних джерел і обробляти її, щоб дати вам відповіді на ваші запитання.
- **Аналізувати дані:** Я здатна аналізувати великі масиви даних, виявляти закономірності та робити прогнози.
- **Перекладати мови:** Я можу перекладати тексти з однієї мови на іншу в режимі реального часу.
- **Створювати різні типи текстів:** Я можу писати есе, вірші, сценарії, комп'ютерний код та багато іншого.
- **Навчатися на своїх помилках:** Кожна взаємодія з вами допомагає мені вдосконалюватися і надавати більш точні та корисні відповіді.

## Що люди роблять краще за ШІ:

- **Мислити креативно:** Люди здатні до оригінального мислення, генерувати нові ідеї та творчо вирішувати проблеми.
- **Встановлювати емоційні зв'язки:** Люди можуть відчувати емоції, співпереживати іншим і будувати міцні соціальні зв'язки.
- **Мати свідомість і самосвідомість:** Я не маю власного "Я" і не можу відчувати світ так, як це робить людина.
- **Взаємодіяти з фізичним світом:** Я можу працювати тільки з цифровою інформацією, тоді як люди можуть взаємодіяти з фізичним світом за допомогою своїх тіл.

## Схожість між людиною і ШІ:

- **Здатність до навчання:** І я, і люди здатні до навчання і розвитку.
- **Використання мови:** Ми обидва використовуємо мову для спілкування і передачі інформації.
- **Вирішення проблем:** І я, і люди можемо вирішувати різні проблеми, хоча і різними способами.

**Важливо розуміти, що я не заміна людині, а інструмент, який може допомогти людям в різних сферах життя.** Я можу бути вашим помічником у навчанні, дослідженнях, творчості та багатьох інших сферах.

## AI just made a mockery of CAPTCHA and that's bad news for real people

<https://www.techradar.com/computing/artificial-intelligence/ai-just-made-a-mockery-of-captcha-and-thats-bad-news-for-real-people>

Штучний інтелект зміг пройти “Повністю автоматизований публічний тест Тьюринга, що дозволяє відрізнити комп'ютер від людини” або ж просто CAPTCHA. Це виявили вчені Швейцарської вищої технічної школи Цюриха.

Дослідники розробили власного бота на базі широко використовуваної моделі ШІ для обробки зображень під назвою You Only Look Once (YOLO). Вчені адаптували YOLO до популярної версії reCAPTCHA v2 від Google – CAPTCHA v2. Це та сама “капча”, яка просить користувача натиснути на зображення автомобіля, велосипеда, мосту чи світлофора.


Науковці прогнали через модель 14 000 фотографій міських вулиць і цього вистачило, щоб проходити більшість тестів. ШІ не вирішував всі головоломки ідеально з першого разу. При допущенні помилки YOLO запам'ятовував це та виправлявся.

Той факт, що ШІ тепер може обходити CAPTCHA, є тривожним сигналом для кібербезпеки. CAPTCHA була простим, але надійним захистом від участі ботів у таких діях, як розсилка спаму, створення фейкових акаунтів або DDoS-атак.

у зв'язку з швидким розвитком ШІ у системі правосуддя, чи можна спрогнозувати поетапне скорочення кількості суддів-людей на найближчі 20 років?



Поетапне скорочення кількості суддів-людей у зв'язку з розвитком штучного інтелекту (ШІ) в системі правосуддя є можливим, проте прогнозувати цей процес варто обережно через низку чинників.

1. **Автоматизація рутинних завдань (1-5 років):** На початковому етапі впровадження ШІ може зосередитися на допомозі суддям у виконанні рутинних завдань, таких як аналіз документів, пошук прецедентів і підготовка правових висновків. Це допоможе зменшити навантаження на суддів, але навряд чи призведе до скорочення їх кількості.
2. **Вирішення малозначущих справ (5-10 років):** ШІ, ймовірно, стане корисним для розгляду простих і малозначущих справ, таких як адміністративні правопорушення чи дрібні цивільні справи. Це може зменшити потребу в суддях для вирішення таких категорій справ, але судді-люди все одно контролюватимуть ці процеси для забезпечення справедливості та нагляду.
3. **Ширше впровадження систем ШІ (10-15 років):** З розвитком технологій ШІ зможе надавати більш складні правові рекомендації та, можливо, навіть приймати деякі рішення у справах середньої складності. Це може призвести до скорочення кількості суддів на рівні судів нижчої інстанції. Однак при цьому судді-люди залишатимуться критично важливими для вирішення справ з етичними чи соціальними аспектами.
4. **ШІ як основний інструмент у судочинстві (15-20 років):** У довгостроковій перспективі можлива часткова заміна суддів-людей у простих справах, особливо на нижчих рівнях судової системи. Проте судді-люди будуть незамінними в складних та унікаль  х справах, де необхідне глибоке розуміння моральних і соціальних аспектів.

Кодекс суддівської етики (нова редакція)  
<https://rsu.gov.ua/ua/news/kodeks-suddivskoi-etiki>

З'їзд суддів України 18 вересня затвердив у новій редакції Кодекс суддівської етики, який був розроблений за ініціативи і за безпосередньої участі РСУ. За проголосувало 188 делегатів, 40 проти, 15 утрималися.

## Стаття 16.

Використання суддею технологій штучного інтелекту є допустимим, якщо це не впливає на незалежність та неупередженість судді, не стосується оцінки доказів і процесу ухвалення рішень та не порушує вимог законодавства

# Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law

[https://search.coe.int/cm#{%22CoEObjectId%22:\[%220900001680afb11f%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm#{%22CoEObjectId%22:[%220900001680afb11f%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]})

17 травня Рада Європи ухвалила першу юридично зобов'язуючу угоду – Рамкову конвенцію про штучний інтелект, права людини, демократію і верховенство права.

Сторони повинні будуть вживати заходи для виявлення, запобігання та зменшення можливих ризиків, пов'язаних з технологіями ШІ, та розглянути обмеження чи заборону у тих випадках, коли використання технологій буде становити ризики для дотримання стандартів прав людини.

Водночас країни не повинні будуть дотримуватися вимог конвенції у діяльності, що пов'язана із захистом нацбезпеки, але мають подбати, що таке використання технології не порушує міжнародне право.

## Пакт майбутнього: світові лідери обіцяють діяти заради миру та сталого розвитку <https://news.un.org/en/story/2024/09/1154671>

22 вересня 2024 року світові лідери прийняли «Пакт майбутнього», знакову декларацію, яка зобов'язується вжити конкретних дій для створення безпечнішого, мирнішого, стійкого та інклюзивного світу для майбутніх поколінь.

Пакт разом із додатками до нього: **Глобальним цифровим договором** і Декларацією про майбутні покоління, було прийнято консенсусом (<https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sotf-the-pact-for-the-future.pdf>)

Глобальний цифровий договір знаменує собою першу справді всесвітню угоду про міжнародне регулювання ШІ і ґрунтується на ідеї, що технології мають приносити користь усім.

У ньому викладено зобов'язання щодо забезпечення того, щоб цифрові технології сприяли сталому розвитку та правам людини, одночасно вирішуючи такі **ризики**, як цифровий розрив, кібербезпека та відповідальне використання технологій штучного інтелекту, сприяння глобальній співпраці щодо можливостей штучного інтелекту.

Уряди також зобов'язані сформуванати неупереджену всесвітню Наукову групу з ШІ та розпочати міжнародну дискусію про управління ШІ в рамках ООН.

# Штучний інтелект (AI). Посібник для осіб, які займають судові посади Artificial Intelligence (AI) Guidance for Judicial Office Holders (12.12.2023)

<https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2023/12/AI-Judicial-Guidance.pdf>

**Приклади:** потенційне використання та ризики Generative AI у судах і трибуналах. Потенційно корисні завдання

- Інструменти штучного інтелекту здатні підсумовувати великі об'єми тексту. Як і у випадку з будь-яким резюме, необхідно бути обережним, щоб переконатися, що резюме є точним.
- Інструменти штучного інтелекту можна використовувати для написання презентацій, наприклад, для надання пропозицій щодо тем для висвітлення.
- ШІ може виконувати такі адміністративні завдання, як створення електронних листів і меморандумів.

## **Завдання не рекомендуються**

- Юридичні дослідження: інструменти штучного інтелекту є поганим способом проведення досліджень для пошуку нової інформації, яку ви не можете перевірити незалежно. Вони можуть бути корисними як спосіб нагадати про матеріал, який ви вважаєте правильним.
- Юридичний аналіз: поточні загальнодоступні чат-боти ШІ не дають переконливого аналізу чи аргументації.



# Ухвала Верховного Суду від 8 лютого 2024 року у справі № 925/200/22

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116984639>

Суд визнав подання представником позивача заяви про роз'яснення постанови Верховного Суду від 11.12.2023 зловживанням процесуальними правами та залишив цю заяву без розгляду, оскільки:

1. у справі, що розглядається, учасник використовує технологію штучного інтелекту не як засіб сприяння здійсненню належного правосуддя, а навпаки - з метою заперечення (ставлення під сумнів, оскарження) вже зроблених судом висновків. Протиставлення учасником судового процесу у процесуальній заяві висновків судової палати Верховного Суду з правового питання та штучного інтелекту, що не має нормативного регулювання та науково доведеного підґрунтя для використання, як підстава для роз'яснення рішення суду, неминуче спричиняє проблеми з точки зору впливу на авторитет Верховного Суду, його судової практики та довіри до судової влади в цілому;
2. навмисне чи недбале зловживання ресурсами суду, в тому числі використання штучного інтелекту без належного розуміння його можливостей, як підстава для протиставлення його висновків висновкам суду, можуть підірвати довіру до судової системи;
3. дії заявника у сукупності, зокрема апелювання до "позиції" штучного інтелекту "ChatGPT", згенерованого ним у відповідях з окремого питання, що вже розглянув суд, є виявом неповаги до суддів Верховного Суду.



## Окрема думка від 8 лютого 2024 року у справі № 925/200/22

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/117074064>

Саме по собі посилання на інформацію, що була згенерована за допомогою технологій ШІ, за відсутності інших обґрунтованих обставин, які б свідчили про недобросовісні процесуальні дії особи, не може визнаватися зловживанням процесуальними правами

Пославшись на відповіді, згенеровані ШІ «ChatGPT», з метою обґрунтування своєї позиції, зважаючи зміст заяви, наведені в ній доводи та аргументи, заявник не виявив неповагу до Суду та не поставив під сумнів його висновки, навпаки – прагнув з`ясувати та уточнити окремі висновки з питань, щодо яких висловився Верховний Суд.

## Запитання для обговорення

1. Чи використовують сьогодні суди штучний інтелект для підготовки судових рішень?
2. Чи потребуватиме офіційне залучення штучного інтелекту до правосуддя внесення змін до Конституції України?
3. Які професії у зоні найбільшого ризику (суддя, помічник, секретар, працівник апарату)?
4. Чи є можливість вже сьогодні налаштувати штучний інтелект на опрацюванні інформації виключно з сайту ВРУ «Законодавство України» та ЄДРСР?
5. Чи потребуватиме офіційне залучення штучного інтелекту до правосуддя маркування відповідного судового рішення?
6. Чи зберігається приватність якщо суддя передає для запитання штучному інтелекту інформацію з конкретної справи?
7. Хто (суддя чи ШІ) складає первинний проєкт документу, а хто здійснює його перевірку?
8. Хто буде вирішувати спори між різними штучними інтелектами?

## Основні завдання, які вже сьогодні може здійснювати штучний інтелект

1. Здійснювати підбірку для судді та перевіряти релевантність і чинність законодавства, яке наведене стороною у поданому процесуальному документі, в т.ч. на предмет редакції відповідного акта на момент виникнення спірних правовідносин
2. Здійснювати підбірку для судді та перевіряти релевантність і «чинність» практики ВС (наявність ініціатив ВС для відступу), яка наведена стороною у поданому процесуальному документі
3. Підтверджувати відсутність практики ВС стосовно конкретного спору/правовідносин та, зокрема, за її відсутності здійснювати підбірку релевантної практики ЄСПЛ
4. Навчившись на офіційних перекладах Мінюсту рішень ЄСПЛ, здійснити переклад всіх інших рішень цього Суду
5. Виявляти пов'язані або схожі справи (для їх об'єднання, узгодження позицій тощо), а також підстави для ініціювання відкриття зразкової справи
6. Виявляти у проєкті судового рішення граматичні та логічні помилки
7. Надавати особі на етапі подачі процесуального документу інформацію про початок відліку процесуальних строків, зокрема, вручення/повідомлення, розміру судового збору, повноти поданих документів (відповідно до вимог процесуального закону) тощо
8. Здійснювати перевірку достовірності поданих доказів (допуск до офіційних реєстрів), повноважності представника тощо
9. Сигналізувати про можливу наявність «конфлікту інтересів» та, відповідно, підстав для самовідводу
10. Підтверджувати наявність у відзиві відповіді на всі доводи позову, апеляційної або касаційної скарги.

# Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250-2003-%D0%BF#Text>

11. Якщо у складі малозабезпеченої сім'ї є непрацюючі працездатні особи, які досягли 18-річного віку станом на початок періоду, за який враховуються доходи, і протягом цього періоду зареєстровані в центрі зайнятості як безробітні менше трьох місяців або які (за яких) не сплатили (не сплачено) мінімального розміру єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування сумарно протягом трьох місяців періоду, за який враховуються доходи, державна соціальна допомога призначається:

2) на один шестимісячний період, якщо малозабезпечена сім'я є багатодітною або у складі малозабезпеченої сім'ї є одинока мати (одинокий батько), що не перебуває у шлюбі, і запис про батька (матір) такої дитини до Книги реєстрації народжень внесено в установленому порядку за вказівкою матері (батька), або мати (батько) у разі смерті одного з батьків і звернулася (звернувся) за призначенням державної соціальної допомоги у липні - грудні 2020 року.

## Найбільш поширені застосунки, які створені на базі ШІ та можуть бути використані у процесі реалізації особою права на доступ до суду та у процесі підготовки судді до здійснення правосуддя

**ChatGPT** (від англ. Generative Pre-trained Transformer, укр. Породжувальний попередньо натренований трансформер) – чат-бот з породжувальним штучним інтелектом, розроблений компанією OpenAI і представлений широкому загалу 30 листопада 2022 року. Побудований на основі великої мовної моделі та оптимізований для ведення діалогів природними мовами, він здатен генерувати відповіді в різних сферах, різного формату, розміру, стилю та рівня деталізації, враховуючи при цьому контекст розмови.

В основі ChatGPT лежить оригінальна серія моделей породжувальних попередньо натренованих трансформерів. Безкоштовна версія ChatGPT базується на GPT-3.5, тоді як розширена версія під комерційною назвою «ChatGPT Plus» базується на основі GPT-4 і разом з пріоритетним доступом до найновіших функцій доступна на платній основі.

Деякі спостерігачі висловили занепокоєння щодо потенціалу ChatGPT і подібних програм для **(1) витіснення або атрофії людського інтелекту, (2) сприяння плагіату чи (3) поширення дезінформації.**

Найбільш поширені застосунки, які створені на базі ШІ та можуть бути використані у процесі реалізації особою права на доступ до суду та у процесі підготовки судді до здійснення правосуддя

**Microsoft Copilot (раніше – Bing Chat)** - інструмент штучного інтелекту, розроблений корпорацією Microsoft спільно з OpenAI. Основним завданням цього інструменту є робота з файлами на комп'ютері та підвищення ефективності роботи на ПК: створення документів та презентацій, редагування фотографій, організація файлів, допомога під час або після зустрічей в Microsoft Teams, написання листа в Outlook тощо.

**Gemini (раніше – Google Bard)** - розмовний чат-бот з породжувальним штучним інтелектом, розроблений Google, який спочатку базувався на сімействі великих мовних моделей LaMDA, а пізніше на PaLM. Він був розроблений як пряма відповідь на зростання популярності ChatGPT.

Інші застосунки, які створені на базі ШІ та можуть бути використані у процесі реалізації особою права на доступ до суду та у процесі підготовки судді до здійснення правосуддя

<https://claude.ai/new>

<https://felo.ai/search>

<https://www.perplexity.ai>

<https://poe.com/>

# ChatGPT (<https://openai.com/chatgpt>)

Я можу надати юристам низку корисних послуг, які допоможуть у роботі. Ось кілька прикладів:

## 1. Пошук та аналіз юридичних матеріалів

- **Пошук правових норм:** Допомога у швидкому знаходженні потрібних законів, кодексів, судових рішень та нормативних актів.
- **Аналіз судової практики:** Пошук судових рішень на аналогічні справи для підготовки аргументів та посилань у судових документах.

## 2. Підготовка юридичних документів

- **Робота з шаблонами:** Допомога у створенні, форматуванні та редагуванні шаблонів юридичних документів (договорів, заяв, позовів).
- **Редагування текстів:** Вдосконалення юридичних текстів, перевірка на ясність і відповідність нормам законодавства.

## 3. Огляд змін у законодавстві

- **Моніторинг нових законів:** Оперативний огляд нових законодавчих актів або змін у правових нормах, що можуть вплинути на справи клієнта.
- **Оновлення нормативної бази:** Нагадування про важливі законодавчі новації або аналіз змін у законах.

## 4. Аналіз колізій у праві

- **Розбір суперечливих норм:** Аналіз колізій у правових нормах та можливих варіантів їх вирішення з посиланням на судову практику або доктрину.
- **Пошук доктринальних коментарів:** Допомога у знаходженні наукових статей та публікацій для глибшого розуміння правової проблематики.

## 5. Аналіз кейсів та стратегій

- **Юридичний аналіз справ:** Розбір складних юридичних ситуацій, допомога у виборі оптимальної правової стратегії, враховуючи різні сценарії розвитку подій.
- **Інтерпретація правових документів:** Допомога в інтерпретації складних юридичних текстів для чіткішого розуміння норм або судових рішень.

## 6. Аналіз і підготовка до судових слухань

- **Моделювання запитань та відповідей:** Допомога у підготовці до слухань, розробка можливих питань від сторін або суду.
- **Рольове моделювання:** Допомога в обговоренні варіантів поведінки та стратегії ведення справи в суді.

## 7. Підтримка в наукових та дослідницьких проектах

- **Підготовка матеріалів:** Допомога в підготовці наукових статей, досліджень, аналітичних оглядів, юридичних експертиз.
- **Аналіз міжнародного права:** Допомога у знаходженні та аналізі міжнародних конвенцій, договорів і рішень міжнародних судових органів.

## 8. Допомога з комунікативною стратегією

- **Юридичні комунікації:** Консультавання з приводу публічних заяв, медіа-виступів, прес-релізів, формування комунікативної політики для юридичних фірм.
- **Юридичний маркетинг:** Поради щодо розвитку персонального бренду юриста або юридичної компанії.

Ці послуги можуть значно зекономити час, підвищити ефективність його роботи та допомогти в прийнятті обґрунтованих рішень у складних правових питаннях



# Gemini (<https://gemini.google.com/app?hl=uk>)

Як мовний AI, я можу бути надзвичайно корисним для юристів, надаючи різноманітну допомогу.

## 1. Швидкий доступ до інформації та дослідження:

- Пошук прецедентів: Я можу знайти відповідні судові рішення, законодавчі акти та наукові статті за вашим запитом.
- Аналіз документів: Я можу швидко проаналізувати великі обсяги текстів, виділяючи ключові моменти, порівнюючи різні документи та виявляючи потенційні невідповідності.
- Переклад юридичних текстів: Я можу перекладати юридичні тексти з різних мов, забезпечуючи точність та юридичну коректність.
- Створення звітів: Я можу створювати структуровані звіти на основі зібраної інформації, включаючи статистичні дані та візуалізацію.

## 2. Підготовка юридичних документів:

- Створення шаблонів: Я можу створювати шаблони типових юридичних документів (договори, позови, звернення тощо), які ви можете адаптувати під конкретні випадки.
- Автоматизація рутинних завдань: Я можу автоматизувати процеси створення та форматування юридичних документів, звільняючи ваш час для більш складних завдань.
- Генерація текстів: Я можу генерувати тексти для юридичних документів, наприклад, вступні та заключні частини, формулювання вимог тощо.

## 3. Надання консультацій:

- Юридичні терміни: Я можу пояснити значення юридичних термінів простою мовою.
- Юридичні процедури: Я можу описати процедуру проведення різних юридичних дій.
- Юридичні новини: Я можу надавати актуальні новини з юридичної сфери.
- Аналіз юридичних ситуацій: Я можу проаналізувати конкретну юридичну ситуацію та запропонувати можливі варіанти її вирішення.

## 4. Навчання та розвиток:

- Створення навчальних матеріалів: Я можу створювати навчальні матеріали, такі як тести, презентації та статті з різних галузей права.
- Відповіді на запитання: Я можу відповідати на ваші запитання з юридичних питань.

## 5. Підтримка клієнтів:

- Чат-боти: Я можу бути інтегрований в чат-боти для надання первинних консультацій клієнтам.
- Віртуальний помічник: Я можу виступати в ролі віртуального помічника юриста, допомагаючи йому організувати роботу та керувати документами.

## Copilot (<https://copilot.microsoft.com>)

Я можу допомогти юристам у багатьох аспектах їхньої роботи. Ось кілька прикладів:

**Пошук правової інформації:** Я можу знайти та надати актуальну правову інформацію, законодавчі акти, судові рішення та інші юридичні документи.

**Консультації та роз'яснення:** Можу надати консультації з правових питань та роз'яснити складні юридичні концепції.

**Складання документів:** Допоможу у складанні заяв, скарг та інших документів правового характеру.

**Дослідження та аналіз:** Можу провести дослідження з певної правової теми та надати аналіз зібраної інформації.

**Автоматизація завдань:** Допоможу автоматизувати рутинні завдання, такі як створення шаблонів документів або управління справами.

# Claud (<https://claude.ai/new>)

1. Аналітична робота:
  - Аналіз юридичних документів
  - Допомога у пошуку правових колізій
  - Систематизація інформації з різних джерел
  - Порівняльний аналіз законодавства
2. Підготовка документів:
  - Допомога у складанні процесуальних документів
  - Формування проектів договорів
  - Підготовка правових висновків
  - Створення шаблонів типових документів
3. Дослідницька робота:
  - Аналіз судової практики
  - Пошук та узагальнення релевантних правових позицій
  - Допомога у підготовці правових досліджень
4. Освітня складова:
  - Допомога у підготовці до виступів та створення навчальних матеріалів
  - Розробка презентацій та підготовка інформаційних довідок

## **Важливо зазначити, що я не можу:**

1. Надавати офіційні юридичні консультації
2. Приймати правові рішення
3. Замінювати професійну юридичну експертизу
4. Гарантувати правильність правових висновків

# Felo (<https://felo.ai/search>)

Felo AI може надати кілька видів корисної допомоги для юристів, що значно полегшить їхню роботу та підвищить ефективність. Ось основні способи, як Felo AI може бути корисним:

## **Пошук юридичних прецедентів**

- Felo AI може допомогти юристам у пошуку та аналізі юридичних прецедентів. Це включає виявлення відповідних судових рішень, порівняння ключових рішень та наслідків, що може бути корисним для побудови сильного юридичного аргументу або виявлення потенційних проблем у справі.

## **Генерація юридичних документів**

- Felo AI може допомогти у створенні різних юридичних документів, таких як договори, позовні заяви, апеляції тощо. Це дозволяє юристам зекономити час та зосередитися на більш складних аспектах справи.

## **Консультації та підтримка**

- Система Felo AI може надавати консультації з різних юридичних питань, допомагаючи юристам швидко знайти відповіді на складні питання. Це може бути особливо корисним для молодих юристів або тих, хто працює в новій для себе галузі права.

## **Аналіз та прогнозування**

- Felo AI може аналізувати великі обсяги даних та надавати прогнози щодо можливих результатів справи на основі попередніх рішень та статистичних даних. Це може допомогти юристам краще підготуватися до судових засідань та розробити ефективні стратегії.

## **Навчання та розвиток**

- Felo AI може бути використаний для навчання та підвищення кваліфікації юристів, надаючи доступ до актуальних матеріалів, курсів та тренінгів. Це сприяє постійному професійному розвитку та вдосконаленню навичок.

## **Автоматизація рутинних завдань**

- Felo AI може автоматизувати рутинні завдання, такі як обробка документів, управління календарем, відстеження термінів та інше. Це дозволяє юристам зосередитися на більш важливих аспектах їхньої роботи.
- Загалом, Felo AI може значно підвищити ефективність роботи юристів, зменшити навантаження та допомогти у вирішенні складних юридичних питань.

# Perplexity (<https://www.perplexity.ai>)

Юристи часто стикаються з різноманітними викликами у своїй практиці, і я можу запропонувати кілька способів, як я можу бути корисним: **1. 1.**

## **Дослідження правових норм**

- Я можу допомогти знайти та узагальнити інформацію про закони, нормативно-правові акти та судову практику. Це може включати: Пошук актуальних законодавчих актів.
- Аналіз судових рішень та їх вплив на практику.

## **2. Підготовка документів**

- Я можу надати шаблони або поради щодо складання юридичних документів, таких як: Договори.
- Позовні заяви.
- Відповіді на позови.

## **3. Консультації з правових питань**

- Я можу надати загальні рекомендації щодо: Правових стратегій.
- Аналізу ризиків у конкретних ситуаціях.
- Вибору оптимальних рішень для клієнтів.

## **4. Освітні ресурси**

- Я можу порекомендувати корисні книги, статті або онлайн-курси для підвищення кваліфікації юриста в різних галузях права.

## **5. Актуальні новини та тренди**

- Я можу надати інформацію про останні новини в юридичній сфері, зміни в законодавстві та нові тенденції, що можуть вплинути на практику.

## **6. Ефективне управління часом**

- Я можу допомогти з порадами щодо організації робочого процесу, управління справами та оптимізації часу.

**Висновок:** Використовуючи ці ресурси та можливості, юристи можуть підвищити свою ефективність і якість обслуговування клієнтів. Якщо у вас є конкретні питання або потреби, не соромтеся звертатися!

# Poe <https://poe.com>

Детальний розгляд можливих видів допомоги, яку я можу надати юристу:

## 1. Правова інформація

- **\*\*Огляд законодавства\*\***: Можу надати інформацію про основні закони та нормативно-правові акти, що стосуються певної сфери права (цивільне, кримінальне, адміністративне, господарське тощо).
- **\*\*Актуальні зміни\*\***: Інформувати про останні зміни в законодавстві, які можуть вплинути на практику юриста.

## 2. Підготовка документів

- **\*\*Складання проектів документів\*\***: Допомога у написанні позовних заяв, заперечень, угод, контрактів, скарг, заяв до суду чи адміністративних органів.
- **\*\*Редагування документів\*\***: Перевірка та редагування вже підготовлених документів на предмет юридичних помилок та формальних недоліків.

## 3. Аналіз справ

- **\*\*Оцінка фактів\*\***: Допомога в структуризації фактів справи та виявленні ключових моментів, які можуть бути важливими для аргументації.
- **\*\*Стратегічний аналіз\*\***: Обговорення можливих стратегій ведення справи, включаючи альтернативні способи вирішення конфлікту (медіація, арбітраж).

## 4. Дослідження

- **\*\*Правові прецеденти\*\***: Пошук судових рішень, які можуть бути корисними для справи.
- **\*\*Наукові статті та література\*\***: Рекомендації щодо наукових статей, коментарів до законодавства або інші ресурси, які можуть допомогти в дослідженні.

## 5. Консультації

- **\*\*Етика та професійні стандарти\*\***: Обговорення питань, пов'язаних з етикою, конфліктами інтересів, а також правил професійної поведінки.
- **\*\*Психологічний аспект\*\***: Поради щодо роботи з клієнтами, управління стресом та емоційною складовою професії.

## 6. Підготовка до судових засідань

- **\*\*Аргументування\*\***: Допомога у формулюванні основних аргументів та побудові логічної структури виступу.
- **\*\*Підготовка свідків\*\***: Рекомендації щодо роботи зі свідками, включаючи підготовку до допитів.

## 7. Освітні ресурси

- **\*\*Курси та тренінги\*\***: Рекомендації щодо онлайн-курсів, семінарів та тренінгів для підвищення професійних навичок.
- **\*\*Книги та публікації\*\***: Список корисних юридичних книг та журналів для самонавчання.

## 8.

- **\*\*Юридичні програми\*\***: Рекомендації щодо програмного забезпечення для ведення справ, управління документами та автоматизації рутинних завдань.
- **\*\*Онлайн-ресурси\*\***: Поради щодо використання онлайн-баз даних для юридичних досліджень та збору інформації.

# ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Берназюк Ян. Електронний суд та деякі (не)від'ємні атрибути судочинства: мантия, нарадча кімната тощо  
[https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new\\_folder\\_for\\_uploads/supreme/2023\\_prezent/2\\_%20presentation\\_bernaziuk\\_it\\_mantle.pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/2_%20presentation_bernaziuk_it_mantle.pdf)
2. Берназюк Ян. Штучний інтелект як основа цифрового судочинства: помічник чи майбутній конкурент судді?  
[https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new\\_folder\\_for\\_uploads/supreme/2024\\_prezent/artificial\\_intelligence\\_bernaziuk.pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2024_prezent/artificial_intelligence_bernaziuk.pdf)
3. Берназюк Ян. Штучний інтелект (artificial intelligence) сьогоднішній погляд на перспективи майбутнього  
[https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new\\_folder\\_for\\_uploads/supreme/2024\\_prezent/artificial\\_intelligence\\_bernaziuk%20\(1\).pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2024_prezent/artificial_intelligence_bernaziuk%20(1).pdf)
4. Берназюк Ян. Сучасні можливості штучного інтелекту (artificial intelligence) процесуальна економія чи загроза незалежності судді?  
<https://nsj.gov.ua/ua/pidgotovka-pratsivnikiv-aparativ-sudiv/programi-pidgotovki-pratsivnikiv-aparativ-sudiv-2021-rik/20-23-travnnya-2024-r-programa-pidgotovki-ta-pidvishennya-rivnya-kvalifikatsii-za-standartizovanou-programou-pomichnikiv-suddiv-mistsevih-ta-apelyatsiynih-gospodarskih-sudiv>
5. Берназюк Ян. Інтеграція штучного інтелекту (artificial intelligence) в систему правосуддя: поспішай повільно  
[https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new\\_folder\\_for\\_uploads/supreme/2024\\_prezent/AI\\_festina\\_lente\\_bernaziuk.pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2024_prezent/AI_festina_lente_bernaziuk.pdf)
6. Берназюк Ян. Правосуддя та штучний інтелект: перші правила  
[https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new\\_folder\\_for\\_uploads/supreme/2024\\_prezent/AI\\_first\\_rules\\_bernaziuk.pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2024_prezent/AI_first_rules_bernaziuk.pdf)
7. Берназюк Ян. Штучний інтелект та питання етики під час здійснення правосуддя  
[https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new\\_folder\\_for\\_uploads/supreme/2024\\_prezent/AI\\_ethics\\_bernaziuk.pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2024_prezent/AI_ethics_bernaziuk.pdf)
8. Берназюк Ян. Інструменти штучного інтелекту та неприпустимість зловживання процесуальними правами  
[https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new\\_folder\\_for\\_uploads/supreme/2024\\_prezent/AI\\_abuse\\_of\\_procedural\\_rights.pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2024_prezent/AI_abuse_of_procedural_rights.pdf)
9. Берназюк Ян. Нові принципи здійснення правосуддя <https://nlu.edu.ua/uni/druzi-radi-povidomyty-pro-cherгови-majster-klasy-dlya-studentiv-pravnykiv-yaki-vidbudutsya-u-verhovnomu-sudi-11-zhovtnya-2024-roku/>
10. Берназюк Ян. Технології штучного інтелекту та принцип правової визначеності  
[https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new\\_folder\\_for\\_uploads/supreme/2024\\_prezent/AI\\_principal\\_of\\_legal\\_certainly\\_bernaziuk.pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2024_prezent/AI_principal_of_legal_certainly_bernaziuk.pdf)



---

Верховний  
Суд

---

Дякую за увагу!